

Bandera de Catalunya

Bellcaire d'Empordà, amb menys de cinc-cents habitants ha consolidat en els darrers 18 anys la seva pròpia tradició, escenificant any rere any «Bandera de Catalunya - La fi del comtat d'Empúries», una representació en quinze quadres dels darrers anys d'existència del comtat d'Empúries, un dels darrers feus del poder feudal en plena lluita contra la monarquia del casal de Barcelona, entre els segles XII i XIII. Es tracta d'una fidel recreació de l'època en el mateix escenari dels fets, el Castell-Palau de Bellcaire, seu del comtat d'Empúries en els darrers anys d'existència del comtat.

La Setmana Santa d'aquest 1996 es va complir la majoria d'edat d'aquest espectacle. Un divuitè aniversari que, malauradament, ha coincidit amb la primera edició sense el seu autor i director. Ha estat una edició de balanç, de recopilació i

de repàs dels fets d'aquests divuit anys. Un temps on s'han incorporat noves generacions al muntatge, on n'han desaparegut d'altres i on d'altres s'han mantingut al peu del canó per fer créixer aquesta encara jove tradició. També ha estat aquest divuitè aniversari un homenatge pòstum a la figura d'Esteve Albert, guardonat amb la Creu de Sant Jordi de Catalunya.

Esteve Albert, l'alma mater

Esteve Albert (Dosrius, 1914 - Andorra la Vella, 1995), pare de «Bandera de Catalunya» i conegut pels bellcairencs com «l'avi» era una persona amb un bagatge cultural extensíssim, aglutinava en la seva persona tota una síntesi humana del saber popular de Catalunya, entesa com una unitat social i cultural forjada a través dels segles d'història. Una bona mostra en són els més de cinquanta llibres que componen una extensa obra. Des d'assaig, fins a història, passant per antropologia, poesia, teatre o política, entre d'altres.

De la mateixa manera que va crear «Bandera de Catalunya» a Bellcaire, Esteve Albert va ser el promotor d'iniciatives com el pessebre vivent d'Engordany, el Retaule de Sant Ermengol a la Seu d'Urgell, altres peces de teatre medieval i popular a Sant Pere de Rodes, a Castelló d'Empúries, a la vila romana d'Empúries, al mateix coll de la Manrella en el dia de l'aniversari de l'afusellament del president Companys i tantes d'altres que han tingut més o menys continuïtat. Potser el que

*Dues escenes de
"Bandera de Catalunya",
al peu del castell de Bellcaire.*

es fa a Bellcaire ha estat una de les iniciatives que han tingut més seguiment i que ha aconseguit consolidar-se, però el que no es pot oblidar és que la figura d'Esteve Albert va recórrer tots els racons haguts i per haver de la nostra geografia, potser sense gaire suport i que el fet de poder continuar escenificant any rere any «Bandera de Catalunya» ha estat i és un honor i un reconeixement a un català universal, a un trobador del segle XX, a un rebel amb el poder establert i a un utòpic entusiasta amb una vitalitat que li traspuava per cada racó del seu cos.

Ets i uts de divuit anys

No ha estat fàcil arribar a aquest divuitè aniversari. Massa fets han marcat forts alts i baixos en la consolidació de l'espectacle. «Bandera de Catalunya» va néixer entre l'eufòria que es vivia en els primers anys de democràcia. Naixia un 1979, amb pocs dies de diferència respecte l'elecció dels primers ajuntaments democràtics. L'eufòria va anar en sentit creixent durant els dos o tres primers anys. Però l'assistència de públic va baixar estrepitosament el 1983 a causa d'una Setmana Santa molt freda (1.200 espectadors en les tres sessions de 1982; 400 en les tres de 1983).

Però la crisi més forta la va marcar la polèmica reforma de la plaça del castell, que modificava substancialment l'escenari original per al qual havia estat pensada «Bandera de Catalunya».

Va seguir una altra època de dubtes i desganes, entre els anys 1984 i 1989. El 1984 va ser el primer amb la plaça remodelada. L'assistència de públic no va ser millor que la de l'any anterior. El 1985 es va traspasar la data de representació a Pasquetes, al mes de maig, buscant el bon temps. Es va reduir una actuació de les tres que es feien els primers anys. Però tampoc va ser aquesta la solució.

La divisió del patronat que tenia cura de tots els aspectes organitzadors encetava la tercera època que encara enfonsava més els ànims. Es tornava a representar «Bandera de Catalunya» per Setmana Santa, però només amb una sessió, el Divendres Sant. Es va entrar en una dinàmica totalment neutra amb l'únic objectiu de continuar com fos i no deixar caure l'espectacle.

La darrera etapa s'encetava ara fa tres anys amb l'entrada d'una nova generació al patronat. Possiblement la primera que va conèixer «Bandera de Catalunya» abans de prendre consciència d'ells mateixos. Ha estat en aquests darrers anys quan s'ha endegat una decidida dinàmica d'incorporació de nous i joves actors, de coordinació més estricta de tots els aspectes. S'ha emprès definitivament la redacció d'uns estatuts per complir amb totes les obligacions legals d'associació cultural. En conjunt fa l'efecte que amb divuit anys d'experiència, «Bandera de Catalunya» s'està consolidant com a una tradició que pot aguantar els avatars dels anys, fent reviure any rere any les disputes entre comtes i rei al davant de les mateixes pedres que es van aixecar ara fa set segles.

ROSER FONT